

UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ NAUK GEOGRAFICZNYCH
INSTYTUT GEOGRAFII
SPOŁECZNO-EKONOMICZNEJ
I ORGANIZACJI PRZESTRZENI

Studia magisterskie
stacjonarne

GEOGRAFIA SPOŁECZNA I ROZWOJU REGIONALNEGO

Łódź 2013

Charakterystyka podstawowa programu kształcenia

1. Nazwa kierunku studiów: **geografia**

2. Poziom kształcenia: **studia II stopnia, magisterskie**
3. Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**
4. Formy studiów: **studia stacjonarne**
5. Specjalność: **geografia społeczna i rozwoju regionalnego**
6. Przyporządkowanie obszarów kształcenia: **obszar nauk społecznych, obszar nauk przyrodniczych**

Charakterystyka opisowa programu kształcenia

1. Ogólne założenia specjalności
2. Zasady rekrutacji
3. Efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji
4. Matryca efektów kształcenia
5. Plan studiów
6. Możliwości zatrudnienia absolwentów i perspektywa dalszego kształcenia

Ad. 1. Ogólne założenia specjalności

Program uzupełniających studiów magisterskich specjalność **geografia społeczna i rozwoju regionalnego** został opracowany zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* i wydanymi na jej podstawie rozporządzeniach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego¹:

Należy podkreślić, że niniejszy program wiąże się ściśle ze strategią i misją Uniwersytetu Łódzkiego, określonymi odrębnymi uchwałami Senatu UŁ. Jest ponadto zgodny z założeniami europejskich ram kwalifikacji, odpowiadając 7. poziomowi kwalifikacji, który w tym przypadku wyrażony jest dyplomem **magistra geografii** specjalności **geografia społeczna i rozwoju regionalnego**.

¹Rozporządzenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- z dnia 5 października 2011r. w sprawie prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia;
- z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (uwzględniono obszar nauk przyrodniczych);
- z dnia 4 listopada 2011 r. sprawie wzorcowych efektów kształcenia;
- z dnia 29 września 2011 r. w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej.

Przekazywane treści programowe na specjalności **geografia społeczna i rozwoju regionalnego** mają na celu wykształcenie absolwenta świadomego złożoności i współzależności zjawisk w środowisku życia ludzi oraz umiejącego złożoność tą wyjaśnić,

właściwie zinterpretować i ocenić, zwłaszcza w kontekście intensywnych przemian społeczno-kulturowych i polityczno-gospodarczych w Polsce i w różnych regionach świata. Treści te integrują wiedzę przede wszystkim z zakresu geografii społecznej, ekonomicznej i przyrodniczych podstaw rozwoju. Specjalność w tym zakresie, ma na celu przygotowanie absolwentów do podjęcia pracy zawodowej przede wszystkim w instytucjach regionalnych i lokalnych, wykorzystujących wiedzę i umiejętności absolwentów kierunku geograficznego, zwłaszcza zajmujących się planowaniem rozwoju: społecznego, gospodarczego i przestrzennego, analizą społeczną i gospodarczą, kształtowaniem krajobrazu kulturowego, wykorzystywaniem środków strukturalnych UE, zarządzaniem zasobami środowiska geograficznego i innych. Ważnym celem kształcenia jest zapoznanie studentów ze specyfiką rozwoju Łodzi i regionu łódzkiego oraz czynnikami i mechanizmami jego przeobrażeń w okresie globalnych i transformacyjnych przemian.

Atutem specjalności jest kompetentna kadra naukowo-dydaktyczna (1 prof. dr hab., 1 dr hab. prof. UŁ, 1 dr hab., 2-dr) posiadająca ogromne doświadczenie w rozwoju teorii i podejść stosowanych w zakresie geografii społecznej oraz studiów regionalnych. W dorobku naukowym pracowników są liczne książki i artykuły z tego zakresu, których cechą jest nowatorstwo w ujęciu problemów badawczych, np.:

1. Rembowska K., 2002, Kultura w tradycji i we współczesnych nurtach badań geograficznych, UŁ, Łódź.
2. Suliborski A., 2010, Funkcjonalizm w polskiej geografii miast. Studia nad genezą i pojęciem funkcji, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
3. Suliborski A., 2001, Funkcje i struktura funkcjonalna miast, UŁ, Łódź.
4. Suliborski A. (współredakcja), 2002, Struktury i procesy kształtujące łódzki region społeczno-gospodarczy, FI, Łódź.
5. Suliborski A., (współredakcja), Przestrzenne zróżnicowanie procesów transformacji społeczno-gospodarczej w regionie łódzkim, UŁ, Łódź.
6. Rembowska K., Suliborski A. (współredakcja), Człowiek w badaniach geograficznych, Podstawowe idee i koncepcje geograficzne, t. 2, WSG, Bydgoszcz.
7. Rembowska K., Suliborski A. (współredakcja), Terytorium, region, miejsce – czas i przestrzeń w geografii, Podstawowe idee i koncepcje geograficzne, t. 4, WSG, Bydgoszcz.
8. Rembowska K., Suliborski A. (współredakcja), Geografia regionalna – scalenie i synteza wiedzy geograficznej, Podstawowe idee i koncepcje geograficzne, t. 6, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
9. Rembowska K., Suliborski A. (współredakcja), Związki geografii z innymi naukami, Podstawowe idee i koncepcje geograficzne, t. 7, WSG, Bydgoszcz.
10. Wójcik M., 2012, Geografia wsi w Polsce. Studium zmiany podstaw teoretyczno-metodologicznych, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Pracownicy zatrudnieni w jednostce są również autorami opracowań z zakresu edukacji regionalnej, np.:

- podręczniki uniwersyteckie (m.in. Suliborski A. /współautor/, Geografia ekonomiczna Polski – ujęcie regionalne);
- podręczniki szkolne (m.in. Suliborski A. /współautor/, Polska w Europie; Wójcik M. /współautor/, seria podręczników do geografii świata i Polski „Geografia na czasie”);
- podręczniki wiedzy o regionie (m.in. Suliborski A. /współautor/, Łódź i region Polski Środkowej).

Zespół brał udział w licznych pracach aplikacyjnych, m.in. nad diagnozą i budową Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego, gmin i miast oraz innych zleconych projektach badawczych dotyczących analizy procesów rozwoju regionalnego i lokalnego.

Program specjalizacji obejmuje przedmioty kształcenia podstawowego i praktycznego. Zadaniem przedmiotów podstawowych jest dostarczenie studentom pogłębionej i aktualnej wiedzy o społeczno-kulturowych i polityczno-gospodarczych przemianach Polski i regionów świata, generowanych przez transformację systemową, globalizację i metropolizację oraz o ich uwarunkowaniach i konsekwencjach w różnych wymiarach przestrzennych. Istotnym elementem tych zajęć stanowi warstwa teoretyczna z charakterystycznym dla nauk społecznych uogólnieniem w postaci modeli zjawisk. Przedmioty podstawowe mają na celu wykształcić u studentów umiejętność pogłębionego spojrzenia na rzeczywistość społeczno-kulturową, a w konsekwencji przygotować do samodzielnego myślenia o problemach podjętych w pracy magisterskiej. Drugą grupę stanowią przedmioty praktyczne, w ramach których student zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu lokalnej i regionalnej specyfiki procesów społeczno-kulturowych i gospodarczych, w tym szczególnie z zakresu funkcjonowania samorządu terytorialnego, zasad i metod planowania strategicznego, a także podstaw kształtowania polityki rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z pozyskiwaniem i efektywnym wykorzystaniem funduszy unijnych. Uzupełnieniem tego bloku są ćwiczenia terenowe, w ramach których student zapoznaje się z praktycznym wymiarem rozwoju regionalnego i lokalnego oraz metodami zarządzania rozwojem.

Ponadto, program studiów na specjalności geografia społeczna i rozwoju regionalnego obejmuje 260 godzin zajęć fakultatywnych realizowanych w formie wykładów i konwersatoriów, mających na celu umożliwienie studentom zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zgodnie z ich zainteresowaniami.

Zgodność z krajowymi ramami kwalifikacji ustalona jest dla **obszaru kształcenia nauk społecznych**, a część zakładanych efektów kształcenia odnosi się do **obszaru nauk przyrodniczych**. Tworząc program uwzględniono: wzorce międzynarodowe, przygotowanie

absolwentów do potrzeb rynku pracy, przygotowanie do bycia aktywnym obywatelem w demokratycznym społeczeństwie, a także szeroko rozumiany rozwój osobowy studentów, w tym podtrzymanie i rozwój podstaw tzw. wiedzy zaawansowanej.

2. Zasady rekrutacji

Osoba ubiegająca się o przyjęcie na studia drugiego stopnia na kierunku **geografia** na specjalność magisterską **geografia społeczna i rozwoju regionalnego** zobowiązana jest:

- posiadać kwalifikacje szóstego poziomu według europejskich i polskich ram kwalifikacji, wyrażone dyplomem licencjata lub inżyniera;
- spełniać wymogi ogólne dla studiów drugiego stopnia, określone przez Dziekana Wydziału Nauk Geograficznych;
- posiadać kompetencje niezbędne do kontynuowania kształcenia na tym kierunku. W szczególności wymagane są kompetencje wymienione w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia w obszarze kształcenia nauk społecznych i przyrodniczych.

W postępowaniu kwalifikacyjnym od osób ubiegających się przyjęcie na specjalność magisterską geografia społeczna i rozwoju regionalnego wymagana są szczegółowe efekty kształcenia I poziomu (studia licencjackie) obejmujące wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne i przyrodnicze. Wymagania te spełniają m.in absolwenci studiów licencjackich: kierunków geograficznych, ekonomicznych, socjologicznych, zarządzania, gospodarki przestrzennej oraz innych kierunków związanych ze środowiskiem geograficznym i działalnością człowieka w środowisku.

Jeżeli kandydat na studia specjalności geografia społeczna i rozwoju regionalnego nie posiada w/w kompetencji, lub ich nie uzyskał w wyniku formalnego kształcenia, może podjąć studia, pod warunkiem uzupełnienia braków kompetencyjnych. W praktyce oznacza to zaliczenie przedmiotów wskazanych przez Dziekana Wydziału Nauk Geograficznych w wymiarze nieprzekraczającym 30 punktów ECTS.

Ad. 3. Efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji

Absolwenci, którzy osiągną w toku zaliczeń i egzaminów minimalną liczbę 120 punktów ECTS, uzyskają pozytywną ocenę pracy magisterskiej oraz złożą egzamin magisterski, otrzymają **tytuł magistra na kierunku geografia w specjalności geografia społeczna i rozwoju regionalnego**.

Efekty kształcenia osiągnane będą w trakcie studiów specjalnościowych w trzech kategoriach: **wiedzy, umiejętności** oraz **kompetencji społecznych**. Szczegółową

specyfikację tych efektów wraz z odniesieniami do efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych i przyrodniczych (zawartymi w ustaleniach ustawowych), zawiera niniejsza tabela oraz matryca kompetencji.

Tabele efektów kształcenia

Tab. 1. Szczegółowe efekty kształcenia dla studiów drugiego stopnia na kierunku geografia specjalność magisterska: **geografia społeczna i rozwoju regionalnego**

Wiedza		Odniesienie do obszaru nauk społecznych	Odniesienie do obszaru nauk przyrodniczych
K_W01	zna terminologię stosowaną w zakresie geografii społecznej i geografii regionalnej; ma wiedzę na temat koncepcji regionu i krajobrazu w geografii	S2A_W01 S2_W05 S2_W09	
K_W02	potrafi dokonać analizy współczesnych uwarunkowań społeczno-kulturowych oraz polityczno-gospodarczych dla potrzeb planowania rozwoju regionalnego i lokalnego	S2A_W02 S2A_W06	P2A_W05 P2A_W07
K_W03	rozumie relacje społeczne oraz terytorialne człowieka zajmującego określone miejsce w przestrzeni	S2A_W02 S2A_W03	
K_W04	charakteryzuje więzi społeczne i terytorialne człowieka względem konkretnych miejsc w przestrzeni na skali ich integracji i dezintegracji	S2A_W01 S2A_W04	P2A_W04
K_W05	interpretuje człowieka jako twórcę kultury, w tym otaczającej go przestrzeni miast i wsi w ujęciu historycznym	S2A_W05 S2A_W08	
K_W06	ma wiedzę w zakresie teorii i metod badań w studiach miejskich i wiejskich w aspekcie funkcjonalnym, społecznym i kulturowym	S2A_W06	
K_W07	ma pogłębioną wiedzę na temat metod badań terenowych, techniki zbierania danych społeczno-przestrzennych oraz ich opracowywania i prezentacji przy użyciu programów statystycznych, graficznych, a także metod analizy przestrzennej z wykorzystaniem oprogramowania GIS; potrafi dobrać odpowiednie metody badań do analizowanych procesów i zjawisk	S2A_W06	P2A_W07
K_W08	zna prawne, organizacyjne i społeczne zasady funkcjonowania społeczności lokalnych i samorządów terytorialnych w Polsce	S2A_W03 S2A_W07	
K_W09	ma pogłębioną wiedzę na temat zasobów środowiska geograficznego stanowiących podstawę rozwoju regionalnego i lokalnego	S2A_W04 S2A_W07 S2A_W08 S2A_W09	
K_W10	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego; potrafi korzystać z zasobów informacji GUS i geodezji i innych zasobów własności intelektualnej	S2A_W10	P2A_W10
K_W11	ma wiedzę w zakresie zasad planowania badań z wykorzystaniem technik i narzędzi badawczych stosowanych w geografii i dyscyplinach pokrewnych, w szczególności w geografii społecznej.	S2A_W11 S2A_W06	
K_W12	posiada pogłębioną wiedzę z zakresu zarządzania regionem administracyjnym, zna zasady konstruowania planów rozwoju regionalnego, strategii rozwoju gminy i województwa	S2A_W05 S2A_W07 S2A_W08	P2A_W04
K_W13	zna ogólne zasady planowania rozwoju regionalnego, a także pozyskiwania i wykorzystywania funduszy europejskich w polityce rozwoju regionalnego	SA2_W11	P2A_W11
Umiejętności		Odniesienie do obszaru nauk społecznych	Odniesienie do obszaru nauk przyrodniczych

K_U01	potrafi prawidłowo interpretować i wyjaśniać relacje człowiek-środowisko w przestrzeni regionalnej i lokalnej również w aspekcie przemian społeczno-kulturowych i polityczno-gospodarczych współczesnego świata	S2A_U01 S2A_U03	P2A_U04
K_U02	wykorzystuje poznane metody badawcze do analizy związków i zależności występujących w środowisku geograficznym	S2A_U01	P2A_U01
K_U03	stosuje zaawansowane techniki i narzędzia badawcze w badaniach terenowych z zakresu geografii społecznej i ekonomicznej	S2A_U02	P2A_U01 P2A_U04
K_U04	stosuje zaawansowane techniki i narzędzia badawcze w badaniach kameralnych, również z wykorzystaniem programów GIS	S2A_U02 S2A_U04	P2A_U01 P2A_U04
K_U05	potrafi przygotować strategię rozwoju gminy	S2A_U04 S2A_U07	
K_U06	biegle wykorzystuje literaturę naukową z zakresu dyscyplin naukowych, właściwych dla kierunku geograficznego	S2A_U10	P2A_U02 P2A_U03
K_U07	zbiera, krytycznie analizuje i selekcjonuje dane empiryczne oraz na tej podstawie formułuje odpowiednie wnioski dotyczące więzi terytorialnych i relacji społecznych, krajobrazu kulturowego wsi i miast; potrafi stawiać hipotezy badawcze i je weryfikować	S2A_U02 S2A_U03 S2A_U07	
K_U08	czyta anglojęzyczne opracowania naukowe dotyczące aktualnych problemów z zakresu geografii społecznej oraz rozwoju regionalnego i biegle je wykorzystuje	S2A_U02 S2A_U11	P2A_U02 P2A_U12
K_U09	wykorzystuje aktualne systemy normy i reguły w konstruowaniu strategii rozwoju gminy i przygotowaniu dokumentacji wniosków o finansowanie rozwoju regionalnego z funduszy UE	S2A_U05	
K_U10	posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy z zakresu geografii społecznej i ekonomicznej w różnych zakresach przestrzennych i formach organizacyjnych, potrafi weryfikować wiedzę teoretyczną i ocenić jej przydatności w działaniach aplikacyjnych	S2A_U06	
K_U11	identyfikuje na podstawie określonych postaw i zachowań więzi terytorialne i relacje społeczne w skali lokalnej i regionalnej	S2A_U03 S2A_U08	P2A_U07
K_U12	posiada umiejętność wyznaczenia obszarów cennych pod względem krajobrazu kulturowego na podstawie różnych metod badawczych; proponuje zasady ich ochrony	S2A_U03	
K_U13	posiada umiejętność rozumienia, analizowania i oceny problemów rozwoju regionalnego; proponuje odpowiednie metody badawcze do ich analizy	S2A_U08	
K_U14	potrafi przygotować prace pisemne z zakresu geografii społecznej, zna właściwą terminologię naukową w języku polskim i angielskim	S2A_U09 S2A_U11	P2A_U05 P2A_U07
K_U15	posiada umiejętność przygotowania wystąpień publicznych z zakresu podejmowanej problematyki studiów zarówno w formie ustnej, jak i z użyciem nowoczesnych środków przekazu (m.in. w formie prezentacji multimedialnych)	S2A_U10	P2A_U08 P2A_U10
K_U16	zna zasady edytorskie poprawnego pisania pracy magisterskiej, konstrukcji opracowań kartograficznych, a także redagowania opracowań specjalistycznych i artykułów naukowych	S2A_U02 S2A_U07	P2A_U06 P2A_U09
Kompetencje społeczne		Odniesienie do obszaru nauk społecznych	Odniesienie do obszaru nauk przyrodniczych
K_K01	ma świadomość swojej wiedzy i potrzeby uczenia się przez całe życie, inspiruje innych do uczenia się	S2A_K01	P2A_K01
K_K02	potrafi współdziałać i współpracować w grupie pełniąc różne role, w tym jako lider oraz współdziałać w realizacji zadań wymagających wspólnych uzgodnień z innymi zespołami badawczymi	S2A_K02	P2A_K02

K_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	S2A_K03	P2A_K03
K_K04	potrafi dobrze organizować własny czas pracy	S2A_K04	P2A_K03
K_K05	umie uczestniczyć w przygotowaniu projektów badawczych i potrafi przewidywać swoje zadania	S2A_K05	P2A_K04
K_K06	ma świadomość wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności w różnych sferach zawodowych	S2A_K06	P2A_K04
K_K07	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy	S2A_K07	
K_K08	rozumie potrzebę systematycznego zapoznawania się z czasopismami naukowymi i popularnonaukowymi w zakresie geografii i dziedzin pokrewnych celem pogłębiania i poszerzenia wiedzy,	S2A_K06	P2A_K05
K_K09	wykorzystuje aktualne opracowania z literatury przedmiotu (polsko i anglojęzyczne) w przygotowywaniu pracy magisterskiej	S2A_K07	P2A_K07
K_K10	widzi możliwość zastosowania zdobytych kwalifikacji w praktyce gospodarczej, w tym we własnej firmie	S2A_K07	P2A_K08

Tab. 2. Odniesienia efektów kształcenia dla obszaru nauk społecznych do efektów kształcenia na kierunku geografia specjalność **geografia społeczna i rozwoju regionalnego**

Wiedza		Odniesienie do szczegółowych efektów kształcenia
S2A_W01	ma rozszerzoną wiedzę o charakterze nauk społecznych, ich miejscu w systemie nauk i relacjach do innych nauk	K_W01 K_W04
S2A_W02	posiada rozszerzoną wiedzę strukturach i instytucjach społecznych niezbędną dla diagnozy i oceny funkcjonowania środowiska społecznego dla różnych potrzeb planowania rozwoju regionalnego i lokalnego	K_W02 K_W03
S2A_W03	ma pogłębioną wiedzę o relacjach między strukturami i instytucjami społecznymi w odniesieniu do wybranych struktur i instytucji społecznych i kategorii więzi społecznych lub wybranych kręgów kulturowych	K_W03 K_W08
S2A_W04	ma wiedzę o różnych rodzajach więzi społecznych i prawidłowościach występujących między nimi szczególnie w odniesieniu do społeczności lokalnych	K_W04 K_W09
S2A_W05	ma rozszerzoną wiedzę o człowieku jako twórcy kultury, w tym budowy i rozwoju środowisk lokalnych i ich przekształceń zgodnie z zachodzącymi przemianami społeczno-kulturowymi społeczeństw i przestrzeni	K_W01 K_W05 K_W12
S2A_W06	zna w sposób pogłębiony wybrane metody i narzędzia opisu, w tym techniki pozyskiwania danych oraz modelowania struktur społecznych i procesów w nich zachodzących, a także identyfikowania rządzących nimi prawidłowości	K_W02 K_W06 K_W07 K_W11
S2A_W07	ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych systemów norm i reguł) prawnych, organizacyjnych i zawodowych, moralnych, etycznych) organizujących struktury i instytucje społeczne i rządzących nimi prawidłowościach oraz ich źródłach, naturze, zmianach i sposobach działania	K_W08 K_W09 K_W12
S2A_W08	ma pogłębioną wiedzę o procesach zmian wybranych struktur, instytucji i więzi społecznych oraz zna rządzące tymi zmianami prawidłowości	K_W05 K_W09 K_W12
S2A_W09	ma pogłębioną wiedzę o poglądach na temat wybranych struktur i instytucji społecznych lub wybranych kategorii więzi społecznych i o ich historycznej ewolucji	K_W01 K_W09
S2A_W10	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej	K_W10
S2A_W11	zna ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującej wiedzę z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów	K_W11 K_W13

Umiejętności		Odniesienie do szczegółowych efektów kształcenia
S2A_U01	potrafi prawidłowo interpretować i wyjaśniać zjawiska społeczne oraz wzajemne relacje między zjawiskami społecznymi	K_U01 K_U02
S2A_U02	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną do opisu i analizowania przyczyn i przebiegu procesów i zjawisk społecznych oraz potrafi formułować własne opinie i umiejętnie dobierać dane i metody analiz	K_U03 K_U04 K_U07 K_U08 K_U16
S2A_U03	potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg procesów i zjawisk społecznych, formułować własne opinie na ten temat oraz stawiać proste hipotezy badawcze i je weryfikować	K_U01 K_U07 K_U11 K_U12
S2A_U04	potrafi prognozować i modelować złożone procesy społeczne obejmujące zjawiska z różnych obszarów życia społecznego z wykorzystaniem zaawansowanych metod i narzędzi w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów	K_U04 K_U05
S2A_U05	sprawnie posługuje się systemami normatywnymi, normami i regułami (prawnymi, zawodowymi, etycznymi) albo potrafi posługiwać się nimi w celu rozwiązywania konkretnych problemów, ma rozszerzoną umiejętność w odniesieniu do wybranej kategorii więzi społecznych lub wybranego rodzaju norm	K_U09
S2A_U06	posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w różnych zakresach i formach, rozszerzoną o krytyczną analizę skuteczności i przydatności stosowanej wiedzy	K_U10
S2A_U07	posiada umiejętność samodzielnego proponowania rozwiązań konkretnego problemu i przeprowadzania procedury podjęcia rozstrzygnięć w tym zakresie	K_U05 K_U07 K_U16
S2A_U08	posiada umiejętność rozumienia i analizowania zjawisk społecznych, rozszerzoną o umiejętność pogłębionej teoretycznej oceny tych zjawisk w wybranych obszarach, z zastosowaniem odpowiednich metod badawczych	K_U11 K_U13
S2A_U09	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych w języku polskim i języku obcym, uznawanym za podstawowy dla dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów lub w obszarze leżącym na pograniczu różnych dyscyplin naukowych	K_U14
S2A_U10	posiada pogłębioną umiejętność wystąpień ustnych w języku polskim i języku obcym, w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów lub w obszarze leżącym na pograniczu różnych dyscyplin naukowych	K_U06 K_U15
S2A_U11	ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U08 K_U14
Kompetencje społeczne		Odniesienie do szczegółowych efektów kształcenia
S2A_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób	K_K01
S2A_K02	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	K_K02
S2A_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	K_K03
S2A_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu	K_K04
S2A_K05	umie uczestniczyć w przygotowaniu projektów społecznych i potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki społeczne swojej działalności	K_K05
S2A_K06	potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i umiejętności, rozszerzone o wymiar interdyscyplinarny	K_K06 K_K08
S2A_K07	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy	K_K07 K_K09

Tab. 3. Odniesienia efektów kształcenia dla obszaru nauk przyrodniczych
do efektów kształcenia na kierunku geografia specjalność
geografia społeczna i rozwoju regionalnego

Wiedza		Odniesienie do szczegółowych efektów kształcenia
P2A_W04	ma pogłębioną wiedzę z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów umożliwiającą dostrzeganie związków i zależności w przyrodzie	K_W04 K_W12
P2A_W05	ma wiedzę w zakresie aktualnie dyskutowanych w literaturze kierunkowej problemów z wybranej dziedziny nauki i dyscypliny naukowej	K_W02
P2A_W07	ma wiedzę w zakresie zasad planowania badań z wykorzystaniem technik i narzędzi badawczych stosowanych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów	K_W02 K_W07
P2A_W10	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej, potrafi korzystać z zasobów informacji patentowej	K_W10
P2A_W11	zna ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującej wiedzę z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów	K_W13
Umiejętności		Odniesienie do szczegółowych efektów kształcenia
P2A_U01	stosuje zaawansowane techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów	K_U02 K_U03 K_U04
P2A_U02	biegle wykorzystuje literaturę naukową z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, w języku polskim; czyta ze zrozumieniem skomplikowane teksty naukowe w języku angielskim	K_U06 K_U08
P2A_U03	Wykazuje umiejętność krytycznej analizy i selekcji informacji, zwłaszcza ze źródeł elektronicznych	K_U06
P2A_U04	planuje i wykonuje zadania badawcze lub ekspertyzy pod kierunkiem opiekuna naukowego	K_U01 K_U03 K_U04
P2A_U05	stosuje metody statystyczne oraz techniki i narzędzia informatyczne do opisu zjawisk i analizy danych o charakterze specjalistycznym	K_U14
P2A_U06	zbiera i interpretuje dane empiryczne oraz na tej podstawie formułuje odpowiednie wnioski	K_U16
P2A_U07	wykazuje umiejętność formułowania uzasadnionych sądów na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł	K_U11 K_U14
P2A_U08	wykazuje umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w zakresie prac badawczych z wykorzystaniem różnych środków komunikacji werbalnej	K_U15
P2A_U09	wykazuje umiejętność napisania pracy badawczej w języku polskim na podstawie własnych badań naukowych	K_U16
P2A_U10	posiada umiejętność wystąpień ustnych w języku polskim i języku obcym dotyczących, zagadnień szczegółowych z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla kierunku geograficznego- specjalności magisterskiej geografia kultury i rozwoju regionalnego	K_U15
P2A_U12	ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki o dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U08
Kompetencje społeczne		Odniesienie do szczegółowych

		efektów kształcenia
P2A_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób	K_K01
P2A_K02	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	K_K02
P2A_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	K_K03 K_K04
P2A_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu	K_K05 K_K06
P2A_K05	rozumie potrzebę systematycznego zapoznawania się z czasopismami naukowymi i popularnonaukowymi, podstawowymi dla studiowanego kierunku studiów, w celu poszerzenia i pogłębienia wiedzy	K_K08
P2A_K07	systematycznie aktualizuje wiedzę przyrodniczą i zna jej praktyczne zastosowania	K_K09
P2A_K08	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy	K_K10

Sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia

Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia odbywa się za pomocą egzaminów: pisemnych, ustnych, ewentualnie łączonych pisemnych i ustnych; zaliczeń semestralnych i śródsemestralnych: pisemnych, ustnych, ewentualnie łączonych pisemnych i ustnych. Formami pisemnymi mogą być: testy, eseje, analizy map, referaty, recenzje sprawozdawcze, artykuły, projekty, w tym projekty i inne zadania sprawdzające umiejętność pracy w zespole, opracowania informatyczne, wyniki różnorodnych analiz, pomiarów terenowych opracowane pod względem statystycznym i graficznym.

Ostateczna weryfikacja wymaga złożenia do oceny pracy magisterskiej i zaliczenia na ocenę pozytywną egzaminu magisterskiego, który jest przeprowadzany komisyjnie zgodnie z zasadami opisanymi w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Łódzkim.

Ad. 4. Matryca efektów kształcenia

- zał. 1.

Ad. 5. Plan studiów

kierunek studiów: **GEOGRAFIA**

specjalność magisterska: **geografia społeczna i rozwoju regionalnego**

profil studiów: ogólnoakademicki

stopień: II stopień

forma studiów: studia stacjonarne

od roku: **2013/2014**

rok	L.p	Nazwa przedmiotu	Kod	Godziny			Zal.	ECTS
				ogółem	wykl.	ćw/kon		
I	1	Współczesne problemy środowiska geograficznego		26	26	0	egz.	2
	2	Metodologia nauk geograficznych		26	26	0	egz.	2
	3	Przestrzenne aspekty przedsiębiorczości i innowacyjności		13	13	0	Zal.	1
	3	Społeczeństwo a procesy globalizacji		13	13	0	Zal.	1
	4	Ochrona własności intelektualnej z el. BHP i ergonomii		6	6	0	Zal.	1
	5	Seminarium magisterskie		52	0	52	zal.	10
	6	Pracownia magisterska - metody historyczne i statystyczne		26	0	26	zal.	13
	7	Geografia społeczna problemowa i metody badań społecznych		26	13	13	egz.	5
	8	Koncepcja regionu i krajobrazu w geografii		39	26	13	egz.	5
	9	Studia miejskie i wiejskie - teorie i metody		39	13	26	zal.	4
	10	Planowanie regionalne i metody analizy przestrzennej		26	13	13	zal.	2
	11	Zasoby środowiska i strategia rozwoju regionalnego		26	0	26	zal.	2
	12	Źródła i prawne podstawy finansowania rozwoju regionalnego		13	0	13	zal.	1
	13	Podstawy polityki i gospodarki samorządowej		13	0	13	zal.	1
	14	Polska w strukturze i polityce regionalnej Europy		13	0	13	zal.	1
	15	Problemy rozwoju w regionie - ćwiczenia terenowe		26	0	26	zal.	2
	16	Geografia ekonomiczna Polski - ujęcie regionalne		26	13	13	egz.	5
	17	Geografia społeczna Polski - procesy, struktury, problemy		13	13	0	zal.	2
18	Wychowanie fizyczne		30	0	30	zal.	1	
razem w semestrze I i II:				452	175	277		61
II	19	Seminarium magisterskie (PPM+EM)		52	0	52	zal.	18
	20	Pracownia magisterska – metody kartograficzne i GIS		26	0	26	zal.	12
	21	Przedmioty fakultatywne		260	260	0	zal.	30
razem w semestrze III i IV:				338	260	78		60
Razem studia				790	344	446		121

Ad. 6. Możliwości zatrudnienia absolwentów i perspektywa dalszego kształcenia

Absolwenci kierunku geografia kończący specjalność Geografia Społeczna i Rozwoju Regionalnego posiadają umiejętności kompleksowej oceny środowiska życia człowieka oraz kreatywnego wykorzystywania wiedzy i wykonywania pracy zawodowej. Są przygotowani do pełnienia ważnych funkcji w instytucjach zajmujących się analizą i syntezą uwarunkowań i kierunków rozwoju regionalnego i lokalnego.

Ważnym atrybutem absolwentów tej specjalności jest ich pogłębiona wiedza o istocie i mechanizmach kształtujących współczesne procesy społeczno-kulturowe i polityczno-gospodarcze na świecie i w Polsce, co w razie potrzeby pozwoli im na względnie

swobodną zmianę profilu zawodowego. Program specjalizacji w pełni wpisuje się w koncepcję polityki edukacji otwartej, wychodzącej poza wąskie specjalizacje. Kształtowanie profilu absolwenta naszej specjalności odpowiada na wyzwania współczesnego rynku pracy – elastycznego, wymagającego od ludzi szerokich kwalifikacji i umiejętności szybkiej zmiany miejsca

i stanowiska pracy, a nawet zawodu.

Do najważniejszych umiejętności absolwenta specjalności należą:

- zdolność abstrakcyjnego myślenia o problemach rozwoju społecznego i gospodarczego w różnych skalach przestrzennych, od lokalnej po globalną;
- zdolność do analizy, oceny i przewidywania zjawisk społecznych i gospodarczych;
- zdolność do wyjaśnienia roli płaszczyzny społeczno-kulturowej w rozwoju regionalnym i lokalnym;
- praktyczne umiejętności tworzenia strategii rozwoju regionalnego i lokalnego oraz wykorzystywania narzędzi jej prowadzenia (diagnozy sytuacji, monitoringu, wykorzystania środków finansowych);
- praktyczne umiejętności posługiwania się metodami społecznymi i komputerowymi technikami analiz przestrzennych.

Absolwenci specjalności będą mogli znaleźć zatrudnienie m.in.:

- w jednostkach administracji samorządowej (np. urząd gminy, starostwo powiatowe, urząd marszałkowski) i rządowej (urząd wojewódzki);
- w agencjach rozwoju regionalnego i lokalnego;
- w urzędach statystycznych;
- w biurach planowania przestrzennego;
- w służbach urbanistycznych i ochrony krajobrazu kulturowego;
- w organizacjach pozarządowych;
- w instytucjach analiz społecznych i gospodarczych;
- w instytucjach marketingu terytorialnego i promocji;
- w instytucjach animacji życia kulturowego i rozwoju kapitału społecznego;
- w instytucjach międzynarodowej i międzyregionalnej.

Absolwenci specjalności są dobrze przygotowani także do pracy naukowej i mogą podejmować studia III° (doktoranckie) na różnych wydziałach uczelni wyższych, w szczególności na wydziałach o profilu przestrzennym, społecznym oraz związanych z zarządzaniem w skali regionalnej i lokalnej.